שִׁילֹה נוֹב וְגִבְעוֹן וּבֵית עוֹלָמִים – בית המקדש, שאף שאינם נקראים משכן נוהגת בהם פרשת סוטה. **אִיכְּוֵן** בָּא מְנַחֵם אוֹמֵר, **אֵינוֹ** צָרִיךְ פסוק לרבות את המקדש שתנהג בו פרשת סוטה, שהרי ניתן ללמוד זאת מקל וחומר, **וּמַה בְּטוּמְאָה** קַלָּה – איסור כניסה למקדש בטומאה שדינו בכרת, **לֹא** חָלַק הַכָּתוּב בין המשכן למקדש. **בְּטוּמְאַת אֵשֶׁת אִישׁ** שנבעלה, שטומאתה חֲמוּרָה שהרי מיתתה בחנק, **לֹא כָל שֶׁכֵּן** שהושוו המשכן ומקדש לבודקה ולבערה מתוכם. **אִם כֵּן** שאין צריך לרבות מקדש, **מַה תַּלְמוּד** לוֹמַר – לאיזה צורך נכתב 'בְּקֶרְקַע הַמִּשְׁכָּן', אומר איסי בן מנחם, שמקרא זה בא לרבות שֶׁלֹּא יָבִיא מִתּוֹךְ קוֹפָתוֹ - שלא די בזה שמכניס העפר לתוך המשכן, אלא כשמביאו מהחוץ יניחו בקרקע המשכן ומשם יטלו, כדעת התנא בברייתא הקודמת שהביאה הגמרא.

מסתפקת הגמרא, **אִיבַּעְיָא** לְהוּ, אם **אֵין שָׁם** – במשכן ובסביבותיו **עָפָר** תיחוח לתת במי הסוטה, **מַהוּ שֶׁיִּתֵּן אֲפָר** במקום העפר. והנה, לגבי מצות כיסוי הדם נאמר בתורה 'וכסהו בעפר', ונחלקו בית שמאי ובית הלל האם גם אפר קרוי עפר וכשר לכיסוי או לאו. אומרת הגמרא, **אַלִּיבָּא** דְּבֵית שַׁמַּאי **לֹא תִּיבָּעֵי** לָךְ - שודאי אין האפר כשר למי סוטה, כיון **דְּאָמְרִי לֹא מָצִינוּ אֵפֶר שֶׁקָּרוּי עָפָר** ואינו כשר לכיסוי הדם, הוא הדין שאינו כשר לסוטה. **כִּי תִּיבָּעֵי** לָךְ **אַלִּיבָּא** דְּבֵית הִלֵּל **דְּאָמְרִי מָצִינוּ** לגבי אפר פרה אדומה, **אֵפֶר** שֶׁקָּרוּי **עָפָר** ולכן כשר לכיסוי הדם, **מַאי** יהא הדין לגבי מי סוטה. האם **אַף עַל גַּב דְּאִיקְּרֵי עָפָר, הָכָא** לגבי סוטה ש'בְּקֶרְקַע הַמִּשְׁכָּן' **כְּתִיב** – דורשים שצריך שיהיה דומה לקרקע המשכן, למעט אפר. **אוֹ דִילְמָא** שלדעת בית הלל גם לגבי סוטה יהיה אפר כשר כעפר, **וְהַאי** 'בְּקֶרְקַע הַמִּשְׁכָּן' נכתב **אוֹ לְכְדְאִיסִי בֶּן יְהוּדָה** - שבא לרבות דין סוטה גם בבית עולמים, **אוֹ וּלְכְדְאִיסִי בֶּן מְנַחֵם הוּא דְּאָתֵי** – ללמד שצריך להניחו בקרקע, ולא די במה שמכניסו למשכן. מביאה הגמרא ראיה לפשוט הספק, **תָּא שְׁמַע** שנינו בברייתא, **דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת** באה הֲלָכָה למשה מסיני, **וְעוֹקֶבֶת** - עוקרת את הנאמר בפירוש **בְּמִקְרָא.** ואלו הם, **הַתּוֹרָה אָמְרָה** בפרשת כיסוי הדם "ושפך את דמו וכסהו **בֶּעָפָר**" – שצריך לכסות בעפר דוקא, **וַהֲלָכָה** למשה מסיני אמרה שרשאי לכסות **בְּכָל דָּבָר.** כמו כן **הַתּוֹרָה אָמְרָה** לגבי איסור הנזיר לגלח שערות ראשו, "כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו", שהאיסור הוא לגלח **בְּתַעַר, וַהֲלָכָה** למשה מסיני אמרה שהנזיר אסור להעביר את שערות ראשו **בְּכָל דָּבָר.** כמו כן **הַתּוֹרָה אָמְרָה** לגבי גט כריתות "וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו", **וְסֶפֶר** משמעו קלף דוקא, **וַהֲלָכָה** למשה מסיני אמרה שרשאי לכתוב הגט **בְּכָל דָּבָר** - אף על עלה של זית או על הנייר ועל הלוח של עץ. מבארת הגמרא את הראיה, **וְאִם אִיתָא** שהאפר כשר למי סוטה, היה לו לרבי ישמעאל **לְיִחְשׁוֹב נַמִּי הַאי** – שגם בדבר זה ההלכה עוקרת את מה שנאמר בתורה, שהתורה אמרה שיטול עפר ויתננו במים, וההלכה אמרה שאף אפר כשר לכך. דוחה הגמרא, לעולם יתכן שאפר כשר למי סוטה, ורבי ישמעאל לא מנה את כל המקומות שבהם עקרה ההלכה את מה שאמרה התורה בפירוש, אלא **תָּנָא** חלק מהדברים **וְשַׁיֵּיר** – לא מנה עפר מי סוטה, אף שגם בזה עקרה ההלכה את מה שנאמר בתורה בפירוש. שואלת הגמרא, כיון שאין דרך התנא לשייר דבר אחד לבדו, **וּמַאי שַׁיֵּיר** עוד, מלבד **דְּהַאי שַׁיֵּיר** – ששייר עפר מי סוטה. מתרצת הגמרא **שַׁשַּׁיֵּיר** מה שמצינו לגבי **מְצוֹרָע,** שגם בזה עקרה ההלכה את מה שנאמר בתורה. **דְּתַנְיָא** בברייתא, לגבי התגלחת השניה שעושה המצורע ביום השביעי שלאחר התגלחת הראשונה. נאמר בפסוק "**וְהָיָה** בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שערו יגלח", ודורשים כך, מה שנאמר 'את כל שערו' הוא **כְּלָל,** ומה שנאמר **'אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת** זְקָנוֹ **וְאֶת גַּבּוֹת עֵינָיו'** הוא **פְּרָט** – שפירטה התורה את מה עליו לגלח, ומה שנאמר **'וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלַּח' חָזַר וְכָלַל.** והמידה היא, **שִׁכְלַל וּפָרַט וְכָלַל, אִי אַתָּה דָּן** את הכלל האחרון **אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט.** ולכן דורשים, **מַה הַפְּרָט** שהוזכרו בפסוק שחייב לגלחם, **מְפוֹרָשׁ** בהם שהם **מָקוֹם כִּינּוּס שֵׂעָר** – שיש בהם ריבוי שער, **וְנִרְאֶה** - שאינם במקומות נסתרים, **אַף כָּל מָקוֹם** בגופו שיש בו **כִּינּוּס שֵׂעָר וְנִרְאֶה** צריך לגלח את השיער בהם. מבארת הגמרא, **מָה רַבִּי** הכלל, **רַבִּי שִׂיעֲרָה הֲרַגְלַיִם** - שיער הערוה שחייב לגלחו. **וּמַאי מֵיעֵט** הפרט שאינו חייב לגלח, **מֵיעֵט** השיער **דְּבֵית הַשָּׁחִי** שאינו נראה, **וּדְכוֹפֶלֶת גּוּפֶהּ** - שער שבזרועותיו ושוקיו שאינו מקום כינוס שיער. **וְהִלְכְתָא** למשה מסיני עקרה את מה שנדרש בכלל ופרט וכלל, ואמרה שאף בתגלחת השניה **מְגַלֵּחַ** את כל גופו ואף את שיער בית השחי ושיער כל הגוף שיהיה חלק **כְּדַלְעֵת, דִּתְנַן, בָּא לוֹ לְהַקְרִיחַ אֶת הַמְּצוֹרָע** את תגלחתו הראשונה **מַעֲבִיר** תַּעַר **עַל כָּל בְּשָׂרוֹ** כפי שנאמר בפסוק, **וְקָתָנֵי מֵיפָא** במשנה שם **וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְגַלְּחַת תְּגַלַּחַת שְׁנִיָּה כְּתִגְלַּחַת רִאשׁוֹנָה** שנאמר בה 'מעביר תער על כל בשרו'. ונמצא שההלכה עקרה מה שנלמד מהכלל ופרט וכלל, וזהו ששייר רבי ישמעאל מלבד מה ששייר מי סוטה.

דוחה הגמרא, **אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק,** דבר זה אינו נחשב שיור, משום **שֶׁבִּי קָא חָשֵׁישׁ** רבי ישמעאל בדבריו, הם דברים שה**הֲלָכָה עוֹקֶבֶת** הם **מִקְרָא** מפורש, אבל **הָא** – בתגלחת מצורע, אין ההלכה **עוֹקֶבֶת** מה שנאמר במפורש בפסוק, אלא **מְדַרְּבָנָן הִיא** - עוקרת דין שנלמד מכלל ופרט וכלל. **רַב פָּפָּא** דוחה באופן אחר **וְאָמַר** שאין הדין במצורע נחשב שיור, **כִּי קָא חָשֵׁישׁ** רבי ישמעאל בברייתא, הם דברים שה**הֲלָכָה עוֹקֶבֶת וְעוֹקֶרֶת** את מה שנאמר בפסוק, כגון כיסוי הדם, גט כריתות ותגלחת הנזיר, שההלכה עקרה ואמרה שאף שבתורה נאמר שאינו יכול לכסות אלא בעפר – יכול לכסות אף בשאר דברים, וכן לכתוב גט על שאר דברים והנזיר ילקה אף על שאר אופני גילוח, כלומר שההלכה הפחיתה ממה שנאמר בתורה. אבל **הָא** – לגבי מצורע, ההלכה לא הפחיתה ממה שנאמר בפסוק, אלא אדרבה **עוֹקֶבֶת וּמוֹסֶפֶת הִיא** - שיגלח מלבד את המקומות הנלמדים בכלל ופרט וכלל, אף את שיער ידיו ורגליו ושיער בית השחי, ואין בזה הפחתה ממה שאמרה התורה אלא תוספת. **רַב אַשִׁי** דוחה באופן אחר **וְאָמַר,** לגבי מצורע לא עקרה ההלכה את מה שנאמר בתורה, אלא ש**הָא מַתְנִיתָא** – הברייתא שדרשה מכלל ופרט וכלל שהתגלחת השניה היא רק במקום הנראה וכינוס שיער, **מַנִּי** – מי הוא התנא ששנאה, **רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הִיא דְּדָרֵישׁ** בכל התורה **כְּלָלִי וּפְרָטֵי,** ולדעתו כך הוא הדין, שבתגלחת שניה אינו מגלח את שערות כל גופו.

והתנא של המשנה בנגעים שסובר שמגלח את כל גופו **כְּדִלְעָת** אף בתגלחת שניה, אינו משום הלכה למשה מסיני, אלא **מַנִּי רַבִּי עֲקִיבָא הִיא**, שאינו דורש את התורה בכלל ופרט כרבי ישמעאל, אלא **דְּדָרֵישׁ רִיבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי** – ולדבריו הכלל האחרון בא לרבות אף דברים שאינם כעין הפרט, ולכן סובר שצריך לגלח אף מקומות שאינם כעין הפרט, כלומר שאינם נראים ואינם מקומות כינוס שער.

ומצינו שלדעה שדורשת את התורה בריבוי ומיעוט, צריך לגלח כל גופו. **דְּתַנְיָא** בברייתא, נאמר בפסוק **'וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ' רִיבָּה** הפסוק שיגלח את כל שערו, ולאחר מכן נאמר **'אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֵת נִבֹּת עֵינָיו', מִיעֵט** הפסוק שאינו צריך לגלח אלא מקומות כעין אלו. ובמה שנאמר בהמשך **'וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ' חָזַר** הפסוק **וְרִיבָּה** שצריך לגלח אף שאר מקומות, והכלל הוא שבאופן שהפסוק **רִיבָּה וּמִיעֵט וְרִיבָּה**, הריבוי האחרון חזר **וְרִיבָּה הַכֹּל. מַאי רִיבָּה** בריבוי זה, **רִיבָּה דְּכוּלֵיהּ גּוּפֵיהּ** – שאף מקומות שאינם נראים ואינם מקום כינוס שער צריך לגלח.

**וּמַאי מִיעֵט** - איזה מקום התמעט מהפרט, **מִיעֵט שֵׂעָר שֶׁבְּתוֹךְ הַחוֹטָם** - שאת מקום זה אין צריך המצורע לגלח בתגלחת שניה, כיון שאינו דומה כלל לפרט.

חוזרת הגמרא למה שהסתפקה ושואלת, **מַאי הָוֵי עֲלָהּ** – האם אפר כשר למי סוטה במקום העפר או לאו. מביאה הגמרא ראיה, **תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַב הוּנָא בַּר אַשִׁי אָמַר רַב,** אם **אֵין שָׁם** - בקרקע המשכן **עָפָר** למי הסוטה, **מֵבִיא רַקְבּוּבִית יָרָק** – פירורי ירק שנרקב והתפורר ונעשה כעין עפר, **וּמְקַדֵּשׁ** בהנחתו על קרקע המשכן ומתקדש בכך ואחר כך נותנו במי סוטה, ואם כן הוא הדין שאפר כשר למי סוטה. דוחה הגמרא, **וְלֹא הִיא** – אין הדימוי נכון, אלא דוקא **רַקְבּוּבִית יָרָק הוּא דַּהֲוֵי עָפָר** ולכן ראוי למי סוטה, אך **אֵפֶר לֹא הֲוֵי עָפָר** ואינו ראוי למי סוטה.

**כְּדֵי שֶׁיָּרְאֶה עַל הַמַּיִם. תָּנוּ רַבָּנָן, שְׁלֹשָׁה** דברים שנינו בהם **שִׁצְרֵיכִין שֶׁיֵּרָאוּ** וניכרים לעין, במשנתנו נתבאר כן לגבי **עָפָר סוֹטָה** שצריך לתת כשיעור שיראה על פני המים. **וְאֵפֶר פָּרָה** - כשעושה מי חטאת ומניח את אפר הפרה במים, צריך שיתן כשיעור שיראה האפר על פני המים. **וְרוֹק יָבָמָה** - כשממאן היבם ליבם את אשת אחיו וחולצת לו להיות מותרת לינשא, אמרה התורה "ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים, וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו", וממה שנכתב 'לעיני הזקנים' משמע שהרוק ניכר. **מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ, אַף דַּם צִפּוֹר** – הנעשה בטהרת מצורע, צריך ליתנו כשיעור שיהיה הדם ניכר במים. שואלת הגמרא, **מַאי מַעֲמָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל** שדם הציפור צריך להראות. ומבארת, **דִּכְתִיב** לגבי טהרת המצורע "את הצפור החיה יקח אותה ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזוב **וְטָבַל אוֹתָם בְּדַם הַצִּפֹּר וְגוֹ'"**, **וְתַנְיָא** בברייתא, אם היה נאמר רק **'בְּדָם', יָכוֹל** – היינו יכולים לפרש שיטבלם רק **בְּדָם וְלֹא בַּמַּיִם, תַּלְמוּד לוֹמַר** – לכך נאמר גם **'בַּמָּיִם'. וְאִי** היה נאמר רק **'מַיִם', יָכוֹל** – היינו יכולים לפרש שיטבלם רק **בַּמַּיִם וְלֹא בַּדָּם, תַּלְמוּד לוֹמַר** – לכך נאמר גם **'בְּדַם', הָא כֵּיצַד** מקיים שניהם, **מֵבִיא מַיִם** ומערב בהם דם ציפור, וצריך שיהיו המים כשיעור **שֶׁדַּם צִיפּוֹר נִיכָּר בָּהֶן** ומקיים בזה טבילה בדם ובמים. **וְכַמָּה** הוא שיעור המים שדם הציפור ניכר בהם - **רְבִיעִית.**

מבארת הגמרא, **וְרַבָּנַן** שלא מנו את דם הציפור בכלל הדברים שצריכים שיראו, סוברים שאין להוכיח מהפסוק שצריך הדם להיות ניכר במים, אלא **הָהוּא** – הפסוק הוצרך **לְנוּפֵיהּ** – לעיקר הדין שצריך להטביל בדם ובמים, **דְּהָכֵי קָאָמַר רַחֲמָנָא** במה שאמרה 'וטבל אותם ואת הצפור החיה בדם הצפור השחוטה על המים', **שֶׁאִטְבֵּיל בְּדָם וּבְמַיִם** יחדיו, אך אין צריך שיהיה ניכר. מבארת הגמרא **וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל,** מנין למד שצריך שיהיה ניכר, הרי הוצרך הפסוק ללמדנו את עיקר הדין. מתרצת הגמרא **אִם כֵּן** – כדעת רבנן, שלא בא הכתוב אלא להשמיענו שיטבלם בדם ומים ואף שאין הדם ניכר, **לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא** רק **'וְטָבַל בָּהֶם',** שהרי כבר נאמר בפסוק הקודם ששוחט את הציפור על המים החיים והדם מעורב במים, **'בְּדַם וּבַמַּיִם' לָמָּה לִי** – מדוע חזרה התורה וכתבה כן, בהכרח **לְנִיכָּר** - להשמיענו שצריך שיהיה הדם ניכר במים. מבארת הגמרא, **וְרַבָּנַן** שנחלקו על רבי ישמעאל סברו שאין להוכיח כן, משום **שֶׁאִי כָּתַב רַחֲמָנָא 'וְטָבַל בָּהֶם'** ולא היה נכתב 'בדם ובמים', **הָוֶה אָמִינָא** שאין מערבים את הדם במים, אלא יעשה **הַאי** - טבילה אחת **לְחוּדֵיהּ** בדם, **וְהַאי** - טבילה נוספת **לְחוּדֵיהּ** במים, **לכן כָּתַב רַחֲמָנָא 'בְּדַם וּבַמַּיִם'** ללמדנו **שצריך לְעָרְבָן** יחדיו. מבארת הגמרא, **וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל** סבר שדין זה **שצריך לְעָרְבָן** יחד, נלמד מקרא **אַחֲרִינָא, שכְּתִיב "וְשָׁחַט אֵת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת** אל כלי חרש **על מים חיים" וְגוֹ'** - וכיון ששוחט את הציפור על המים, ממילא המים והדם מעורבים. מבארת הגמרא, **וְרַבָּנַן** שהוצרכו ללמוד דין זה מ'בדם ובמים', סברו **שֶׁאִי** נלמד **מֵהָהוּא** – מהפסוק 'ושחט את הצפור וגו' לא היינו יודעים שהמים והדם מעורבים, **אלא הָוֶה אָמִינָא לִישְׁחֵטֵיהּ סָמוּךְ לְמָנָא** – צריך לשחוט את הצפור סמוך לכלי עם המים, **וְנִינְקְטִינְהוּ** – יאחז בידיו לְוַודַּאי של הצפור השחוטה באופן שלא ייצא הדם לכלי שבו המים, אלא **וּלְקַבְּלֵיהּ לְדָם בְּמָנָא אַחֲרִינָא** – את הדם מהווורידים יקבל בכלי אחר, ויטבול בכל כלי בנפרד, **קָא מַשְׁמַע לָן** – לכך נאמר 'וטבל במים ובדם', להשמיענו שצריך לטבול בשניהם יחד כשהם מעורבים.

מסתפקת הגמרא לגבי דין טהרת המצורע, **בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מֵרַבִּי זֵירָא,** כיצד הדין בהביא המצורע ציפור **גְּדוֹלָה** ויש בה דם מרובה, וכשנשפך דמה לכלי עם הרביעית מים, **וּמַדְּחֵת אֶת הַמַּיִם** – נראה הכל כדם ולא ניכר כלל שהיה בה מים. או אם היתה ציפור **קְטַנָּה** שדמה מועט, וכשנשפך דמה אל הכלי עם הרביעית מים, **וְנִדְחֵית מִפְּנֵי הַמַּיִם** – לא ניכר הדם במים, **מַהוּ** - האם כשרים לטהרת המצורע. **אָמַר לֵיהּ** רבי זירא, **לָאו אָמִינָא לָךְ** - וכי לא אמרתי לך כבר, **לֹא תַּפִּיק נַפְשָׁךְ לְבַר מֵהֵילְכְתָא** – אל תהרהר אחר השיעורים שאמרו חכמים. והספק שהסתפקת בו אינו שייך במציאות, משום שהשיעור רביעית שאמרו, **בְּצִפּוֹר דְּרוֹר שֶׁיְּעוּרוֹ רַבָּנָן, וְאֵין לָךְ** צפור דרור **גְּדוֹלָה** שדמה רב כל עד כדי **שֶׁמַּדַּחַת אֶת הַמַּיִם** – שאם תערבו ברביעית מים לא יהיה ניכר שיש בתערובת מים, **וְאֵין לָךְ** צפור דרור **קְטַנָּה** שדמה מועט כל כך, **שֶׁנִּדַּחַת מִפְּנֵי הַמַּיִם** – שאם תערבו ברביעית מים לא יהיה ניכר הדם במים.

סדר נתינת המים והעפר בסוטה הוא, נותן המים בתחילה, ועליו נותן את העפר, שכן נאמר "ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, יקח הכהן ונתן אל המים". ועל כך שנו בברייתא, **תָּנוּ רַבָּנַן,** אם **חִקְּדִים** ונתן את **הֶעָפָר** בכלי קודם שנתן **לַמַּיִם, פָּסוּל** להשקאת הסוטה, שנאמר "ומן העפר וכו' יקח הכהן ונתן אל המים", הרי שנותן את העפר אל המים ולא את המים על העפר, ובסוף הפרשה נאמר "ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת", ללמד שצריך לעשות בסדר שנאמר בפרשה. **וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר** בדיעבד אף אם נתן את העפר קודם שנתן את המים. מבארת הגמרא **מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן** שהכשיר בדיעבד אף אם לא עשה כסדר הכתוב, **דִּכְתִיב** לגבי אפר פרה אדומה **"וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת** ונתן עליו מים חיים אל כלי", **וְתַנְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן,** מפני מה נאמר 'עפר' **וְכִי עָפָר הוּא, וַהֲלֹא אֵפֶר הוּא,** אלא **שֶׁנֶּה הַכָּתוּב בְּמַשְׁמָעוֹ** וכתב עפר במקום אפר, **לְדוֹן חֻמְּנוּ** – כדי שנלמד פרה אדומה מסוטה בִּגְזֵירָה שָׁוָה, **נֶאֱמַר כָּאן** - באפר פרה אדומה 'עָפָר', **וְנֶאֱמַר לְהַלָּן** – לגבי סוטה **'עָפָר', מַה לְּהַלָּן** – לגבי סוטה,

המשך בעמוד כב

צריך שיתן **עָפָר עַל גַּבֵּי מַיִם** – ולא מים על העפר, **אַף כָּאן** – באפר פרה אדומה צריך שיתן **הֶעָפָר עַל גַּבֵּי מַיִם**. ומאותה גזרה שוה נלמד גם דין סוטה מדין אפר פרה אדומה, **וּמַה כָּאן** - באפר פרה אדומה, אין דין זה לעיכובא, אלא אם **הִקְדִּים** את **הֶעָפָר לַמַּיִם כָּשֵׁר, אַף לְהַלָּן** – לגבי סוטה, אם **הִקְדִּים** את **הֶעָפָר לַמַּיִם**, בדיעבד **כָּשֵׁר**. שואלת הגמרא, **וְהָתָם** - באפר פרה, **מְנָלָן** שאם הקדים את האפר למים בדיעבד כשר. ומישבת, **תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבִי** בפרה אדומה שלכאורה סותרים זה את זה, **כְּתִיב** "ונתן עָלָיו מים חיים", **אֶלָּמָא** – משמע שנותן את **הָאֵפֶר בְּרֵישָׁא** ועליו נותן את המים, **וּכְתִיב** 'מַיִם חַיִּים **אֶל כֶּלִי**', **אֶלָּמָא** – משמע שנותן את **הַמַּיִם בְּרֵישָׁא** אל הכלי, ואין דבר בכלי החוצץ בין המים לכלי בשעת נתינתם. **הָא כֵּיצַד** מקיימים את שתי המשמעויות הללו, אם **רָצָה** ליתן תחילה **זֶה** – המים **נוֹתֵן**, ואם **רָצָה** ליתן תחילה **זֶה** – האפר, **נוֹתֵן** וכשר. אלא שלומדים בגזירה שוה מסוטה שלכתחילה יתן את המים ועליו יתן את האפר. מבארת הגמרא, **וְרַבָּנָן** הסוברים לגבי מי סוטה שאף בדיעבד אם הקדים ליתן עפר למים פסול, סוברים שגם לגבי אפר פרה אדומה הדין כן. ומיישבים את סתירת הפסוקים באופן זה, שמה שנאמר "ונתן מים חיים **אֶל כֶּלִי**" הוא **בַּדָּוְקָא** - שצריך לעשות כסדר זה דוקא ואם נתן קודם את האפר פסול. ומה שנאמר 'עָלָיו', בא ללמד שאין די בנתינת האפר על המים מלמעלה, אלא צריך **לְעָרְבָן** – לערב את האפר בתוך המים. שואלת הגמרא על רבנן, מדוע דרשו שהנאמר 'אל כלי' בא ללמדנו שיעשה דוקא כסדר זה ו'עליו' בא לומר שיערבם יחד, **וְאֵימָא** להיפך, שמה שנאמר **'עָלָיו' דַּוְקָא** – ללמדנו שצריך לתת תחילה את האפר לכלי ריק ועליו יתן את המים, ומה שנאמר **'אֶל כֶּלִי'** ללמדנו **שֶׁתְּהֵא חִיּוּתָן בַּכְּלִי** – ללמדנו שלא יטול המים מהמעיין בכלי אחד ויעבירנו לכלי שבו עושה את המי חטאת, אלא צריך ליטול המים מן המעיין באותו כלי שעושה בו את המי חטאת. מתרצת הגמרא, סוברים רבנן שיש לדרוש שנותנים תחילה את המים ועליהם את העפר, שכן **מָה מָצִינוּ בְּכָל מָקוֹם** – לגבי מי סוטה, שתחילה נותן את המים, ואת **הַמַּכְשִׁיר** – את העפר נותן **לְמַעְלָה**. ולכן מסתבר ללמוד ש**אַף כָּאן** – לגבי פרה, דינו כן **שַׁמַּכְשִׁיר לְמַעְלָה** – שנותן את המים תחילה ועליהם את האפר, ולכך דרשו מ'אל כלי' לעכב בסדר הנתינה, ומ'עליו' שצריך לערב המים והאפר יחדיו.